

Ca je novega?

Ususret

6. Građanskom satu
u Koromačnu

Srednjoškolci planiraju
budućnost tupinoloma

Fitness centar u „Sali“

Solarnim kalkulatorom
do besplatne tople vode
u kućanstvu

nemesis.hr

- udruga za budućnost

Holcimovi
Dani otvorenih vrata

Studija o korištenju
RDF goriva

Prva smotra
vina istočne Istre

Ca je nov?

besplatni list za lokalnu zajednicu

EKO DOSTAVA DO VAŠIH VRATA

Polaznici "Male škole ribolova" i članovi Društva športova na moru Koromačno dostavljaju "Ca je novega?" od vrata do vrata lokalnoj zajednici oko Koromačna.

sadržaj

Dragi čitatelji,

Počele su ljetne sparine, sve se usporava, svi traže hlad i nešto za čitanje u hladu. A za to nema ništa boljega od novina koje upravo držite u ruci. Uredništvo i novinari Ca je novega su se, prije odlaska na godišnje odmore, potrudili i ovog puta za Vas pronašli zanimljive ljudе i događaje.

U ovom broju možete pročitati kako su posjetitelji doživjeli Dane otvorenih vrata koje smo organizirali na četiri lokacije, u Bistri, Koromačnu, Zaboku i po prvi put u Kukuljanovu. Nadalje, za Dan zaštite okoliša djeca iz Bistre, Labina i Očure radili su na jednom kreativnom zadatku: trebali su osmislići sanaciju kamenoloma.

Pročitajte i koja su okupljalista mještana Koromačna, mjesta kojem Jasna i Drago svojim trudom daju dodatni poticaj za uljepšavanje. Obilježeno je i otvorenje prostorija "Sale" obnovljenih u prvoj fazi, a to znači da smo osim društvenog doma i prostorija Caritasa zahvaljući velikom trudu Građanske inicijative mještani lokalne zajednice dobili i fitness centar.

Ovim putem sve mještane Koromačna pozivamo na 6. Građanski sat u rujnu, a pozivamo Vas i da nam šaljete sva svoja pitanja vezana za Holcimovo poslovanje. Ujedno pozivamo i Holcimove umirovljenike da izaberu lokaciju za već tradicionalni izlet.

Kažu da riba, ako će biti ukusna, mora plivati tri puta – u moru, u ulju i u vinu. U ovome broju imamo i mora i ribe, a i vina. Tako možete čitati kako se ljeti na moru zabavljaju djeca iz Koromačna, čija su vina bila najbolja na Prvoj smotri vina istočne Istre na Skitači, i kako se priprema slastan brancin.

Dobar tek i uživajte u ljetu!

Vaš Holcim
Julija Škoro

Ova je publikacija tiskana na recikliranom papiru.

Ca je novega? pripremamo za Vas – javite nam o čemu biste željeli čitati!

Najava

Ususret 6. Građanskom satu u Koromačnu 3

Akcije

Obilježavanje svjetskog Dana zaštite okoliša 4

Akcije

Fitness centar u "Sali" 6

Projekti

Kazališna radionica "Malik" 7

Projekti

Udruga DOOR promovirala korištenje sunčeve energije 8

Projekti

nemesis.hr – udruga za budućnost 9

Reportaža

Uspješan Dan otvorenih vrata u Bistri i Zaboku 10

Reportaža

I. Dan otvorenih vrata u Kukuljanovu 11

Reportaža

Jedanaesti Holcimov Dan otvorenih vrata u Koromačnu 12

Reportaža

Sportska strana Dana otvorenih vratiju u Koromačnu 14

Reportaža

Vrijedne ruke u Koromačnu 16

Reportaža

Škola sa tri učenika 17

Reportaža

Svakodnevna okupljalista mještana Koromačna 18

Naše mjesto

Studijska radionica o korištenju RDF goriva 20

Reportaža

Prva smotra vina istočne Istre 22

Općina Raša

Aktualnosti 23

Ribe i recepti

Brancin 24

Ca je novega?

tromjesečne novine za lokalnu zajednicu

Nakladnik:

Holcim (Hrvatska) d.o.o.

Koromačno bb
52222 Koromačno

Glavna urednica:
Julija Škoro

Uređuje:
Moreno Bartolić

tel: 052 876 236
fax: 052 876 240

e-mail:
odrzivi-razvoj-hrv@holcim.com
www.holcim.hr

Grafička priprema:
Borovac i Bence d.o.o.

Ova je publikacija tiskana na recikliranom papiru.

Slobodno recite što želite, onako kako to znate. Nitko to ne može bolje od vas.

Ususret 6. Građanskom satu u Koromačnu

Koliko ljudi, koliko čudi, kažu mudri ljudi. A kažu i da su ukusi različiti. Pa bez obzira na druga mišljenja, ja sam ponosan na naš Građanski sat. Usuđujem se spomenuti da ne postoji, vjerojatno u čitavoj državi, takav sastanak na kojoj pripadnici lokalne zajednice smiju staviti otvoreno svoje primjedbe na ono što drže neprimjerenim u svojoj sredini, dati svoje prijedloge što bi trebalo poboljšati, promjeniti...

Nama je izuzetno korisno ovakvo druženje, te nastojimo sve primjedbe – u područjima na kojima možemo djelovati i utjecati – ugraditi ih kao poboljšanje Holcimova poslovanja. Znamo da mnogi govore kako je ovakvo druženje korisno, bilo bi dobro da je i češće, ali...nekako

sve stane na tome. A mi uporno, iznova...već šesti put.

Vjerujte, nije ugodno stati pred ljudi (a dolazi se u sve većem broju) i odslušati kritike, prigovore, pokude...ima i pohvala, neću kriti... Međutim, to je način kako spoznati svoje slabe točke, pozicije koje se mogu poboljšati, propusti koji se mogu popraviti..., a što (iz tko zna kojeg razloga) do sada nismo uspjeli uočiti. Ne, ne slažem se da nismo htjeli – samo da nismo uspjeli! Jer i mi smo samo ljudi, i greške su moguće. Tako se postaje bolji.

A ako vam netko kaže da niste stručni davati svoj sud i mišljenje o nečemu, volio bih naglasiti sljedeće: ONAJ tko vas ne razumije, TAJ nije stručan. S takvima nemojte razgovarati. I slobodno recite što želite, onako kako to znate. Nitko to ne može bolje od vas.

Volio bih čuti vaše mišljenje na sljedećem Građanskom satu 29. rujna. Šestom po redu. A bit će i sedmog. Jer dok god vi budete htjeli pričati, mi ćemo spremno slušati. I poboljšavati ono što možemo. Možda netko zamjeri da nismo dovoljno brzi, ali ipak... Sva pitanja za Građanski sat možete postaviti i unaprijed pismeno na naš adresu, ili donijeti na portu. Možete ih postaviti i direktno meni na broj 098 320 143.

Volio bih čuti vaše mišljenje na sljedećem Građanskom satu 29. rujna. Šestom po redu.

Srednjoškolci planiraju budućnost tupinoloma

Obilježavanje svjetskog Dana zaštite okoliša

Kako se mogu zadovoljiti potrebe tržišta, a da pri tome i odnos prema okolišu i ljudima ne bude nepopravljivo narušen?

Kad jednog dana proizvodnja cementa u Koromačnu bude ugašena, što učiniti s tupinolomom? Učenici Srednje škole Matice Blažine Labin pokušali su odgovoriti na to pitanje i zato su 5. lipnja, na Dan zaštite okoliša, obišli mjesto gdje se dobiva osnovna sirovina za proizvodnju cementa.

Treći razred ekonomskog usmjerenja i dvije skupine učenika prvih razreda gimnazijskog odsjeka, ukupno četrdesetak srednjoškolaca pod vodstvom mentorica Mire Hrvatin i Čede Perko sa zanimanjem je razgledalo i iz raznih

kutova snimilo lokaciju. Utisci i fotografije poslužili su im da tijekom posljednjeg tjedna nastave provedu "brain storming" ili "oliju mozgova" u čemu se iskristaliziralo niz zanimljivih ideja ekološke sanacije. Njihov domaćin, holcimov direktor industrijske ekologije Žarko Horvat, objasnio im je zakonske okvire iskoristavanja tupine što uključuje i izdvajanje finansijskih sredstava namijenjenih zahvatu koji će nakon što se prestane koristiti kamenolom ponovo uklopiti u okoliš. Likovno predstavljene ideje su razne: običan zeleni pojas, šetalište, restorani, hoteli sa sportskim sadržajima, marine s popratnim sadržajima, podzemni grad, pa čak i skijalište! Holcimova komisija će uskoro pregledati radove i najbolje nagraditi.

ŠTO BI BILO NA MJESTU
KAMENOLOMA SUTRA?

Na otvori (1) je laboratoriј za испитivanje hrane u kojem bi se пројонавала i kontroliрала upotreba aditiva te mijenjala sastojka. Tu je i tritura te ekstrakcija na bojem bi se prethodile prezentacije te odjavljivanja predstavljanja (u februaru planirano) za gude (tuniste) da se mogu što su uopće aditivi te kako ispravljavati hrani "legale" aditivima. Aditivi su, naime, dešaci namirnicama koji mogu mikroskučno prehrambiti u njihove vrednosti, no omogućuju duže uporabu tih proizvoda. Cenovski se tako E-angovi, na E150, a u velim količinama se ne godaju. Tu se malaz i vodnjak (2) koji bi dobio primjer hrane bez aditiva. Taj projekt bi vrijedio do 60 milijuna kuna, no bio bi reprezentativan za fjelde zdravje.

DANIELA KUJVENT 8.0
ČEŠKA REPUBLIKA LIPENJE 2006.

Ljudi u Hrvatskoj svakodnevno prosvjeduju protiv kamenoloma i eksploracije. Vjerojatno s razlogom. Zašto je tomu tako? Zar država nije u stanju propisati postupke kako bi ova industrijska grana bila obavljana na održiv i legalan način? Kako se mogu zadovoljiti potrebe tržista, a da pri tome i odnos prema okolišu i ljudima ne bude nepopravljivo narušen? Holcim je jedan od najvećih svjetskih proizvođača cementa, agregata i transportnih betona. Iskorištavanje prirodnih resursa dio je našeg posla. Međutim, temeljeći svoje poslovne odluke upravo na postavljama održivog razvoja, Holcim pristupa eksploraciji odgovorno i racionalno. To je naša obveza, i naša baština koju ostavljamo budućim generacijama.

Rehabilitacija kamenoloma zahtjevan je posao, koji počinje prije nego li i jedan gram kamena bude iskopan. Već na početku potrebno je definirati viziju kako će izgledati krajobraz nakon što strojevi jednom

odu. Danas nam uvelike pri tome mogu pomoci računalni modeli, ali ulazne parametre moraju definirati – ljudi. I to oni kojima pripada budućnost. Stoga smo upitali djecu osnovnih i srednje škole na tri lokacije u Hrvatskoj u kojima Holcim ima pogone: Bistra, Koromačno i Očura, kako bi oni, kad bi imali tu ulogu, zamislili rehabilitirane kamenolome. Što bi trebalo učiniti, koliko bi to koštalo, kako bi se to održavalo.

Djeca su dala svoje prijedloge. Poneki su idealistički, poneki skromni, poneki genijalni, ali svima je zajednička poruka – kamenolomi se mogu rehabilitirati, i staviti u funkciju službe ljudima i prirode... Nadam se da će ovo pozitivno ozračje zadržati i sutra kad budu na poslovnim i političkim funkcijama, te ugraditi ga u svoje odluke. Tog će trenutka obilježavanje Dana zaštite okoliša danas doživjeti svoj puni smisao i uspjeh!

Žarko Horvat

Holcim

direktor industrijske ekologije

Na oduševljenje starijih i mladih otvoren Društveni dom u Koromačnu

Fitness centar u “Sali”

“Čudesu su tu bila prije.
Se je ovo bilo puno.
Si so toncali.”

Koromačno ima opet svoj Društveni dom. Gornji kat zgrade u kojoj su se prije više desetljeća u velikom broju okupljali mještani Koromačna i okolice nedavno je obnovljen, a njegovo svečano otvorenje održalo se 10. lipnja. Nove prostore dobili su tako umirovljenici i volonteri Župnog Caritasa “Sv. Lovreč Labinski”. Na svoje su došli i poklonici zdravog života koji u istoj zgradi mogu sad održavati dobru formu. Naime, među obnovljenim prostorijama je i dvorana za fitness, koja je na dan svečanog otvorenja gostima, budućim posjetiteljima Društvenog doma, bila najzanimljivija.

Najbrojniji su te subote bili umirovljenici koji su Društveni dom u mlađim danima pohodili vrlo često. Satima su oni tu plesali i zabavljali se. Ispričale su nam to Ana i Marija Dobrić, posjetiteljice koje su prisustvovali svečanom otvorenju. – Čudesu su tu bila prije. Se je ovo bilo puno. Si so toncali, rekle su nam. Sretne su što se napokon započelo s obnovom njihovog sastajališta. Ne mogu se, kažu, koristiti spravama u dvorani za fitness, pa će dio svog vremena provoditi u sali za umirovljenike, “za bit’ malo va kumpanije i pasat ko urico”. Tu će imati i televizor i DVD player koji je kupljen zahvaljujući donacijama sponzora prošlogodišnjeg Sekovanja. Anina i Marijina mlađa prezimenjakinja Irena iskoristila je otvorenje za isprobavanje sprava za vježbanje u fitness dvorani, pod nadzorom i uz pomoć voditelja centra Lorisa Jukopile. – Dobre su sprave, priznala je Irena, inače članica Župnog Caritasa Sv. Lovreč Labinski. Dvoranu za vježbanje nije napuštao najmlađi posjetitelj koji je neumorno trčao od jedne do druge sprave, pokušavajući otkriti koja mu najbolje odgovara. Za slastice koje su za tu subotnju svečanost pripremile vrijedne mještanke uopće nije mario.

Oduševljeni posjetitelji najviše su hvalili Građansku inicijativu iz Koromačna u osnivanju. Upravo su njeni predstavnici pokrenuli obnovu Društvenog doma. Renoviranje gornjeg kata zapravo je prva faza kompletne obnove te zgrade, u kojoj finansijsku potporu daje Holcim. – Dobro je to što su obnovu pokrenuli sami građani. Obnavljat će se kroz nekoliko godina. Ukupno ulaganje procijenjeno je na oko 500 tisuća kuna. Holcim se obavezao na pet godina, a u planu je bilo da se svake godine uloži po 100 tisuća kuna. No već u prvoj godini

uloženo je oko 170 tisuća kuna, čime se pokrila i obnova terase, kazao je predstavnik te tvrtke Žarko Horvat.

– U drugoj fazi obnovit će se kino dvorana na donjem katu, što bi, nadamo se, moglo biti dovršeno uskoro, rekao nam je Eler Dobrić, predstavnik Građanske inicijative Koromačno, te se sa suradnicom Lorenom Radonić zahvalio sponzorima, matičnoj Općini Raša i svim volonterima koji su sudjelovali u radovima u prvoj fazi.

Kazališna radionica "Malik" je 9. lipnja u Rijeci, pred mnogobrojnom publikom, izvela premijeru ekološke predstave "Letimo". Predstava je nastala prema motivima bajke "Petar Pan".

Kazališna radionica "Malik"

Radili smo na likovnom identitetu predstave korištenjem ekološkog otpada kao osnovnog sredstva za stvaranje scenskih rekvizita i kostima. Time su djeca razvijala senzibilitet za likovnost kao neizdvajivu komponentu u stvaranju predstave i ekološku svjesnost jer je otpadni materijal samim korištenjem u predstavi zadobio reciklažna svojstva i alternativnu primjenu.

U dosadašnjem radu njegovali smo predstave bazirane na fizičkom teatru i pantomimi u kojima su se akteri tih predstava, djeca i mlati, oslobođili u savladavanju prostora, proširili izričaj vlastitim tijelom kroz pokret i eksperimentirajući sa glasom istražili njegove bezbrojne i iznenadujuće mogućnosti.

Ovom predstavom nastavili smo njegovati stечena iskustva, ali smo uključili i mlađu djecu, od 7 do 12 godina, njih 27, koja nisu sudjelovala u predstavama zasnovanim na fizičkom teatru i pantomimi, pa je to bila prilika da se i kod njih razviju prethodno navedene sposobnosti.

Dramaturški predstava ne slijedi već poznatu bajku "Petar Pan", već se bavi odnosom ljudi prema prirodi, u ovom slučaju ekološkim otokom kojeg su djeca sama kreirala. Petar Pan, Zvončice, Izgubljene djevojčice i dječaci, ali i gusari odlaze na otok, prostor kojeg su oni osmi-

slili i stvorili, napravljen od otpadnog materijala, a poznata borba između Dječaka i kapetana Kuke prenesena u današnje vrijeme borba je s čudovišnim metalnim strojem koji želi uništiti njihov svijet. Radi se o prijateljstvu i snazi opstanka u današnjem svijetu u kojem djeca i ono stvoreno njihovom maštom komunicira s prirodom.

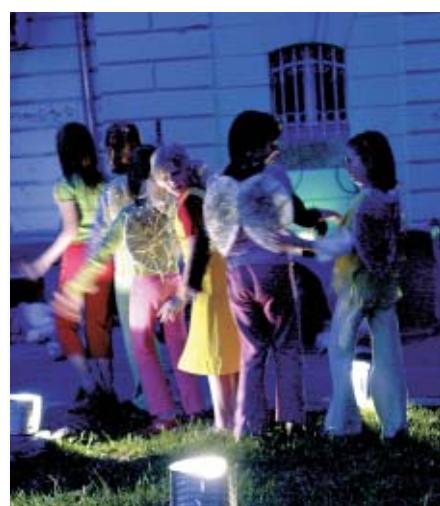
Djeca su sama kreirala svoj izvođački materijal predstave. Korištenjem metalnog otpada i konzervi stvorena su rasvjetna tijela u predstavi, a različiti otpadni materijal koristili smo i kao muzičku kulisu.

Ciljevi koje smo željeli postići ovom predstavom su:

- razvijanje ekološke svjesnosti kroz osvještanje odnosa ljudi prema prirodi
- razvoj suradničkih odnosa i prijateljstva kao osnova u snazi opstanka u današnjem svijetu
- razvoj mašte kao jedne od vrijednosti komunikacije s prirodom i intencije da se promijeni svijet koji nas okružuje na bolje
- razvoj senzibilnosti putem likovnosti i glazbenog izričaja

Predstavu planiramo izvoditi u rujnu za učenike osnovnih škola grada Rijeke, a veoma bi nas radovalo da je izvedemo i u Labinu i u drugim mjestima.

Radi se o prijateljstvu i snazi opstanka u današnjem svijetu u kojem djeca i ono stvoreno njihovom maštom komunicira s prirodom.

Solarnim kalkulatorom do besplatne tople vode u kućanstvu

Udruga DOOR promovirala korištenje sunčeve energije

Budućnost energetike ovisit će o trima faktorima: sljepilu potrošača, odlukama političara te nužnosti uklanjanja CO₂.

Koje će gorivo zamijeniti naftu nakon iscrpljivanja njenih zaliha, vjerojatno još ne znaju ni stručnjaci, no zamjenski izvori energije mogu ublažiti posljedice neizbjegnog prijelaza. U Labinu je proljetos Društvo za oblikovanje održivog razvoja DOOR iz Zagreba provelo projekt Solarnog kalkulatora čiji je cilj upravo promocija solarne energije, prezentacijom njenih koristi za pojedinca i zajednicu. Kalkulator je zapravo letak, koji daje podatke za izračun nužnih ulaganja i predviđenu uštedu. Naime, ugradnjom opreme za solarno zagrijavanje vode, godišnja ušteda četveročlane obitelji s dva prosječna apartmana za iznajmljivanje iznosi oko 3.000 kuna, a nakon pet godina topla voda je besplatna. To nije zanemariva ušteda, uzimajući u obzir da će se potrošnja energije u idućih 30 godina udvostručiti. Asistentica zagrebačkog Fakulteta elektrotehnike i računarstva te članica DOOR-a Maja Božičević Vrhovčak govorila je na predavanju i o faktorima koji odbijaju zainteresirane od ulaganja. Jedan od njih je početna cijena investicije od 20.000 kuna, koja mnoge "prestraši" iako je rok trajanja sustava 15 godina. Kalkulator je dostavljen svim kućanstvima na Labinšćini, a u glavnu formulu potrebno je uvrstiti broj članova kućanstva, površinu kolektora i cijenu kilovat-sata. Božičević je dodata da država zasad potiče uporabu solarne energije subvencijama kredita preko Fonda za ekološku učinkovitost te priznavanjem cijene opreme kao osobnog odbitka u poreznoj kartici građana. Poticajne mjere po njenom bi mišljenju morala uvesti i lokalna samouprava, ponajprije kroz komunalni doprinos, ali bi ujedno trebalo predstaviti upotrebu solarne energije

kao znak prestiža. Božičević je naglasila i da je pretvorba solarne u električnu energiju zbog skupoće još uvijek na granici isplativosti, kao i da državni sistem regulacije privatnih elektrana nije savršen. Žarko Horvat, direktor industrijske ekologije u Holcimu, koji je financirao projekt, dodao je da bi trebalo drastično smanjiti potrošnju energije, između ostalog i povećanjem efikasnosti.

Na predavanju je bilo riječi i o globalnim odnosima, pa je tako Božičević naglasila da će budućnost energetike ovisiti o trima faktorima: sljepilu potrošača, odlukama političara te nužnosti uklanjanja CO₂. Nije, naime, upitno hoćemo li prijeći iz energetskog sustava nafte na neki drugi, već hoćemo li to preživjeti. Potrošači nisu skloni mijenjanju navika, često se kod nas, više nego u razvijenijim zemljama, rasipaju energijom, dok političari okljevaju u poduzimanju nepopularnih poteza. Rastu cijena i povećanju potrošnje kumovat će rast standarda i povećanje potrošnje u nerazvijenim zemljama. Solarna energija ipak nije bila toliko nepopularna kod nas, pa tako postoje i privatne solarne elektrane, kao i uporaba kolektora za grijanje vode u hotelima.

U javnosti se sve više priča o obnovljivim izvorima energije, posebno o vjetroelektranama. Svi pričaju da bi država trebala nešto učiniti, međutim mi sami bismo trebali povećati uštedu energije, promijeniti način razmišljanja. Naime, kada bi ljudi naučili cijeniti energiju, tada bi teško na vlast došla stranka bez nekog energetskog programa. Tek kada bi se ljudi počeli ponositi drukčije, država bi morala osluškivati građane, pa bi i sama nešto poduzela u energetici.

Žarko Horvat

Tribina je bila više nego korisna. Svaka inicijativa dobro dođe, posebno ona koja pokazuje da se isplati štedjeti energiju, žrtvovati dio standarda da bi se u budućnosti živjelo bolje.

Lucijan Mohorović

Promicanje zavičajnih vrijednosti kroz rad s novim tehnologijama

nemesis.hr – udruga za budućnost

Već četvrtu godinu za redom djeca i mladi bakarskog kraja okupljaju se u Matrix radionicama Udruge Nemesis. Što im čini ovaj prostor u Društvenom domu na Škrlevu takoliko zanimljivim? Prvenstveno, to su sadržaji koje Udruga nudi: Mini, Osnovni, Napredni i Ultra program informatičke naobrazbe, te Foto, Video i Novinarska sekcija. Ove godine, uz pomoć donatora, Udruga je uspjela u svojoj nakani da svi sadržaji budu potpuno – BESPLATNI. Činjenica da djeca i mladi imaju svoje mjesto okupljanja uz stalnu pomoć četvero voditelja programa odvaja ovu Udrugu i postavlja novi standard pod pojmom neprofitne organizacije.

Kako bi Udruga omogućila to mnoštvo djelatnosti, kroz godine djelovanja i donacije uspjeli su skupiti poduzeću listu opreme: potpuno opremljen internet centar s ADSL vezom, računala za foto i video montažu, digitalne aparate i video kamere, studio s rasvjetom, kućno kino i ostale "sitnice".

Posebno se ističu Foto, Video i Novinarska sekcija koje su u 6 mjeseci smislile i snimile podosta materijala koji se uz podršku voditelja montira, obrađuje i producira! Nekima bi se to činilo i jednostavnim, no članovi tih sekcija imaju 10-16 godina, a već iza sebe imaju i dva dijela dokumentarnog filma o bakarskom kraju: "Ponikve: Buđenje" i "Zaboravljeni Sv. Ambroz". Od ostalih uradaka tu su "Ja mogu!", jednominutni spot, te "prava" reportaža s Dana otvorenih vrata holcimove tvornice betona u Kukuljanovu. Trenutni veliki projekt sekcija je snimanje dokumentarca o poznatom hrvatskom umjetniku sa Kukuljanova, Antonu Hriberšeku i tehnicu kovanja bak-

ra, kojim će se Udruga natjecati na filmskim festivalima.

Sve informacije o udruzi, programima, članovima i radovima pronađite na www.nemesis.hr

"Ovo je potpuna novina u bakarskom kraju. Iznenadjuće organizacija, mnoštvo tehnike i, prema onome što smo vidjeli, odlični rezultati. Imate našu potpunu potporu. Palac gore!"

Silvio Bertone, vijećnik grada Bakra

"Ove godine izuzetno smo zadovoljni odazivom, a sve radove članova objavljujemo na našim web stranicama."

Sandra Polić Živković, voditeljica programa

"Bez Holcima mogli bi zaboraviti na ozbiljno bavljenje videom. Ovoj djeci i mladima dali smo nešto o čemu su dosad samo mogli sanjati, jer bakarski kraj je vrlo sirošaš nesebičnim idejama."

Branimir Živković, voditelj Video sekcije

"Djeca, mladi i invalidi bakarskog kraja napokon imaju mogućnosti baviti se kreativnim radom koristeći moderne tehnologije."

Željan Bogičević, voditelj internet centra, invalid cerebralne paralize

"Ovo je zakon. Pa ja sam glumac!"

Mateo Arapinac, 11 godina, zvjezdica jednominutnog spota za promidžbu bavljenja športom "Ja mogu!".

Udruga je uspjela u svojoj nakani da svi sadržaji budu potpuno – BESPLATNI

Uspješan Dan otvorenih vrata u Bistri i Zaboku

Za mađioničara i dobru vilu i ove godine je bilo posla preko glave.

Holcimov Dan otvorenih vrata održan je u ponedjeljak 15. svibnja u krugovima tvornica betona Donja Bistra i Zabok. Pogone u Bistri u kasnim jutarnjim satima posjetili su učenici četvrtog razreda osnovnih škola s bistranskog područja. Učenici su, kao i prijašnjih godina, prije svega naučili kako se proizvodi beton na moderan način, i ono najvažnije, da se proizvodnja betona obavlja tako da ne narušava sklad i ljepotu prirode. Za mađioničara i dobru vilu i ove godine je bilo posla preko glave. Učenici su širom otvorenih očiju gledali kako pred njima nestaju karte, spajaju se raskinuti krajevi užeta i sl. Usljedio je kviz znanja, a pitanja koja su pripremili Lori i Tilio iz Udruge "Put" nisu bila nimalo laka. Kreativnost učenika došla je do izražaja kada su dobili prepune kutije kreda u boji, a slikarsko platno bila im je cijela betonska površina kruga. Najčešći motivi bili su mađioničar koji ih je poprilično fascinirao, a neki su crtali miksere, pumpe i silose. U kratkim pauzama učenici su se gostili sendvičima, kolačima i hladnim voćnim sokovima.

Učenice su uvježbavale plesne koreografije koje im je pokazivala dobra vila. Za glazbu su se također pobrinule hrabre djevojčice, posebno je radio izvođena Severinina "Štikla", ali ni strani hitovi nisu zaostajali. Neke su grupe posebno za ovu prigodu napisale i svoje himne kojima su podgrijavali atmosferu.

Četvrtići su dobili priručnike o selektivnom skupljanju otpada i veseli i zadovoljni otišli svojim kućama.

U Zaboku se ponovilo druženje u kojem su nove snage bile pune početničkog zanosa, pa su svima koji su "odradili" već jednu "šihu" podigli raspoloženje i druženje se nastavilo. Oko 14 sati stigao je autobus s učenicima četvrtog razreda OŠ Ksavera Šandora Gjalskog. Oni su razdrganih lica istrcali iz autobra, zauzeli pozicije za stolom i počeli se gostiti sendvičima i sokovima. Grickalo se i pijuckalo, smijalo i šalilo.

I ovdje je Udruga Put organizirala provjeru znanja iz područja ekologije i selektivnog skupljanja otpada. Kao i u Bistri, mađioničar je zaokupio pažnju zabočkih učenika, ali su oni, za razliku od svojih prethodnika, prilično sumnjičavo promatrali njegove brze pokrete uvjерavajući odrasle da su "skužili" kako se izvodi trik. Sportska disciplina bila je utrka tački gdje su ekipe trebale u što kraćem vremenu dotrčati do separacije, napuniti tačke i vratiti se na početno mjesto. Uže su potezali grupe učenika, a posebno je napeto bilo između ekipa učiteljica osnovne škole i Holcimovih djelatnika. Sve je pršalo radošu i sportskim duhom, navijalo se i bodrilo.

Kao i svake godine dosad, i ova je grupa zabočkih mališana zasadila stablo kako bi se okoliš tvornice betona još više zazelenio.

Po završetku druženja razmijenjeni su darovi između osnovnoškolaca i Holcima, obećan ponovni susret, a kako je toga ponedjeljka bilo izuzetno vruće, sladoled za kraj svima je dobro došao.

Najviše su nas se dojmili kamioni mikseri koji distribuiraju beton do kupca

I. Dan otvorenih vrata u Kukuljanovu

Domaćini su nas dočekali i počastili sendvičima, sokovima i kolačima.

U prigradskom naselju Kukuljanovu, smještenom sjeverozapadno od grada Bakra organiziran je prvi Dan otvorenih vrata u Holcimovoј tvornici betona. U Industrijskoj zoni Kukuljanovo uzdignuo se toranj visokokvalitetnog postrojenja odnosno tvornice betona u kojoj se proizvodi najkorišteniji materijal na Zemlji – beton. U posjet su stigli stariji vrtićanci vrtića Bambi i Udruga Nemesis iz Škrljeva, a najbrojniji su bili učenici Područne škole Kukuljanovo koji su autobusom stigli na pomno pripremljeni program za kojeg su bili zaduženi mađioničar i dobra vila. Djeca su s nestrpljenjem dočekala autobus koji ih je provezao kroz Industrijsku zonu, te su se u čudu svi pitali: „Je li moguće da još ne znamo gdje je tvornica betona koja je zapravo nama tako blizu, možda samo pola kilometra zračne udaljenosti od naše škole?“ To je vjerojatno iz razloga što je tvornica betona Holcim otvorena tek u rujnu prošle godine, te stoga tek ima vremena za detaljno upoznavanje našeg kraja i vrijednih investicija koje su u kratko vrijeme uložene. Domaćini su nas dočekali i počastili sendvičima, sokovima i kolačima. Program je počeo igrom graničara, skakanjem u vrećama,

oslikavanjem staze koja je u konačnici poslužila kao pista za modnu reviju najprije dječaka, a zatim i djevojčica. Na red je došao i obilazak tvornice betona u pratinji voditelja pogona. Tada smo doznali da je osnovna sirovina za proizvodnju cementa – kamen vapnenac ili lapor iz kojeg se mljevenjem i sušenjem dobivaju osnovne mase za proizvodnju sirovine neophodne za gradnju. Naravno da su nas se najviše dojmili kamioni mikseri koji distribuiraju beton do naručioca. Mađioničari su već bili spremni za izvođenje čarolija u koje smo bili i mi uključeni. Na kraju susreta zasladili smo se i finom tortom dok su djeca vrtića Bambi bila raspoložena za pjesmu i ples. Ovom prilikom smo predstavnike Holcima pozvali na našu školsku svečanost podizanja Zelene zastave, čime ćemo se pridružiti obitelji od 6.000 europskih osnovnih škola koje posjeđuju prestižan status međunarodnih Ekoškola. Vrijeme ovog nadasve poučnog, zabavnog i korisnog susreta bilo je na izmaku te nam je još samo preostalo da se zahvalimo na darovima, pozdravimo i dogovorimo za našu daljnju suradnju i susrete u ovako srdačnom ozračju.

Jedanaesti Holcimov Dan otvorenih vrata u Koromačnu

“Ovdje se doista vidi primjena ekologije u proizvodnji. Priroda je odlično očuvana, a blizina mora fascinira.“

Okrenite se svi prema ovoj traci. Tu se transportira klinker. Vidite ove užarene kuglice. Njihova je temperatura do 120°C, a to je više od temperature ključanja vode, nadglašava buku gospodin Miljenko.

A onda ovo ovdje... – teledirigiranim pokretima cijela se družina široko otvorenih očiju okreće prema hali za sagorjevanje mesnog koštanog brašna – Ovo ovdje, to je zamjensko gorivo u koje spadaju i stare gume, stara ulja. Tako se štede fosilna goriva nafta, plin i ugljen.

Teškom mukom prateći tempo koji nameću vižljasti učenici OŠ Čepić i njihov vodič gospodin Miljenko Miškulin elektroinženjer u tvornici cementa u Koromačnu, probijamo se uskim prolazima, tunelima, prolazimo pored uzavrelog klinkera, loveći nakratko pogledom s vrha tvornice zaljev koji se pruža svuda ispod nas, onda se iznova probijajući kroz zagušljive i bučne prostore prema podnožju tvornice, kaskajući za malom kolonom sve više osjećajući umor u nogama.

Iscrpljeni do krajnjih granica, tarući znoj sa čela, zaključujemo da su i ove godine učenici osnovnih škola nekako najoduševljeniji i najzadovoljniji posjetitelji tvorničkih pogona na već tradicionalnom jedanaestom po redu Holcimovom Danu otvorenih vrata.

Adelita je učenica OŠ Čepić i prvi je puta u posjetu cementari. – Mene je najviše oduševio pogled gore s vrha tvornice, s kojega se vidi i more i barke i šume...

– A ja se bojim visine, nadovezuje se Adelitin kolega Marin. – Evo malo sam pogledao dole, ali brzo sam digao glavu, da ne bi nitko primjetio da se bojam, uzbudeno priznaje Marin. Njegov prijatelj Dino, unatoč visini, jako je zadovoljan ishodom današnjeg dana: – Ovo nam je dobro došlo, malo odmora, jer sad imamo puno kontrolnih na kraju godine. Sve mi se jako sviđalo, a posebno kako se vreće same pune sa cementom.

U podnožju tvornice, još zadihanе od strmog spuštanja niz tisuću stepenica, dočekuje nas zaslужena nagrada topla marenda ili pizza, po želji. A pored nas, na strateški najvažnijem mjestu štandu s hranom, skupili su se i stari "kumpanjoni", nekadašnji radnici cementare Koromačno: Renato Plavčić iz Šumbera čija kćerka danas nastupa na harmonici, Serđo Merlin zvani Merlo

iz Svetoga Martina i Zec Marjan rođeni Žminjac s mjestom boravka u Raši.

– Mi smo radnici. Nan je svejeno ča se nudi na meniju. Samo da je pun pijat. Mi smo kako i prasci. Ku je puno korito je dobro, ako ne tulimo. Nismo mi delikati, mi smo radnička klasa. Dok smo delali u fabrike bismo se najili praha, pa bi se napili vode, i je bilo sve OK, smiju se zadovoljno, nakon obilne marenđe, trojica starih prijatelja.

A da se ove godine nije štedjelo na iznimno bogatoj ponudi hrane uvjerili smo se ubrzo i sami. Ispred improviziranoga štanda restorana "Ubaš" na meniju se nudi rižot s plodovima mora, fažol s kobasicama i kapus s kobasicama, dok tvornička menza "Nives" sprema čevapčice, kotlete, ribe, kalamare, krumpir na salatu i fažol.

Ako ovoj restoranskoj ponudi pridodamo i izvrsnu, prvonagrađenu čokoladnu tortu Ivanke Arefijev, onda je ovogodišnji gurmanski dio organizacije Holcimovog Dana otvorenih vrata zasluzio čistu peticu.

Punih trbuha, otežalih koraka vučemo se ka' foto izložbi najstarijih živućih radnika tvornice cementa u Koromačnu. Ispred izloženih panoa jedna se samozatajna osoba posebno udubila u proučavanje izloženih portreta.

– O lipi moji... Stvarno je lipo. Neman ča reć... Jedino ova bareta je malo brižna na slici ča ste me fotografirali. To je bareta za saki dan, komentira vlastiti autoportret osamdesetjednogodišnji Lučano Knapić iz Staniševi. – Da san zna da će

tuka finit, bi bija kambija baretu, zadovoljno zaključuje barba Lučano.

A iz sela Staniševi nailazimo i na bračni par Idu i Silvana i njihovu prijateljicu Mariju iz Koromačna. Nakon tri porcije tripica dobro su "legle" tri čaše šampanjca. – Tu dolazimo svaku godinu. Jako je lipo. Pogledamo mažoretkinje, pa zasopu roženice, harmonika. Malo se družimo. Poslije ćemo otići kod naše Marije, popit kavu, popričati i tako prođe ugodno popodne, pozdravljaju nas na odlasku simpatični Holcimovi umirovljenici.

A na platou ispred izložbe najstarijih radnika tvornice, usporedo sa kratkim programom roženica pored kino sale, zastajemo ugodno izneđeni nadahnutim govorom gospodina Alberta Szaba, predsjednika Uprave Holcima, koji svoj

govor čita na besprijeckornom hrvatskom jeziku. Da su Švicarci uvjetovani njemačkim, francuskim i talijanskim kantonima poliglote, to nam je i otprije bilo jasno, ali da im "leži" teška, hrvatska gramatika, u to nas je uvjeroio gospodin Szabo.

Ovogodišnja Holcimova "otvorena vrata" posjetila je i grupa srednjoškolaca iz Kemijsko grafičke škole Rijeka, ekološko tehničkog usmjerenja. Ekološki tehničar, zvanje je koje je unazad desetak godina bilo nezamislivo u našim školama, a danas se poхаđa pri kemijskoj srednjoj školi.

– Ovdje se doista vidi primjena ekologije u proizvodnji. Priroda je odlično očuvana, a blizina mora fascinira. To mi je najupečatljivije ovdje u Koromačnu, iznosi svoje impresije učenica trećeg razreda Kemijsko grafičke škole iz Rijeke Nataša Majdančić.

Patricija i Mladen, polaznici radionice Centra za djecu s posebnim potrebama Liče Faraguna iz Labina, nakon pomno planiranog i skiciranog oslikavanja tekstila, konačno su zadovoljni narisanim porukama i neobičnim crtežima na svojim plavim majicama koje će već večeras biti izložene na humanitarnoj prodajnoj aukciji u labinskem gradskom kinu.

Sunce koje nas je cijelo prijepodne ugodno "pečkalо" za vratom postepeno gubi snagu. Autobusi neprimjetno odvozeći Holcimove goste, a za njima ostaju samo prazni standovi, napušteni stolovi, umorna ali zadovoljna lica domaćina i osjećaj da je sve proteklo u najboljem redu, obostranom zadovoljstvu i druženju. Do ponovnog viđenja, do sljedećeg mjeseca svibnja, sljedeće godine.

Valmazzinghi Cup i ribički turnir Društva športova na moru

Sportska strana Dana otvorenih vratiju u Koromačnu

...crveni u licu nogometničari pretražuju parkiralište u potrazi za loptom, a duboko iza horizonta, ljeskajući se na moru, sporo zalazi sunce.

Tajna izuzetno dinamičnog i dojmljivog ovogodišnjeg jedanestog po redu programa Holcimovog Dana otvorenih vrata leži u nizu događanja koja su se usporedno odvijala na malom prostoru, pružajući promatraču mogućnost da istovremeno bira između sportskih događanja, kulturno umjetničkog programa ili gurmanskih specijaliteta.

Novinarima je to opet otežavalo praćenje različitih događanja koja su se održavala u isto vrijeme. A najteže je bilo pratiti dinamične sportove poput veslanja gdje je bilo sve neizvjesno do zadnjeg zaveslaja.

Srećom ima jedna samozatajna, statična sportska disciplina daleko od buke i navijačkih strasti. Tu sportsku disciplinu povremeno smo posjećivali između pauza ostalih događanja, a njezini su nas akteri poslušno dočekivali uvijek na istom mjestu.

Pedoć je dobar za se ribi poli kraj. Najviše šparići, riboni, lenice. Evo sad sam ulovio šparića. On se najbolje može spremiti, ako je mali onda je dobar za juhu, a ako je velik može i za brodet ili za ga spec – objašnjava nam Toni Višković mladi ribič iz Brovinja karakteristike ribe koji je upravo pred nama izvukao iz mora. Usput izvodi cijelu malu predstavu oko pravljenja „ješke“.

Pogađate, na ribičkom smo turniru koji se održava u tvorničkom krugu cementare između velikih dizalica za utovar cementa u brodove. Jedanaestoro takmičara članova Društva sportova na moru Koromačno do sad je uhvatilo nekoliko kapitalaca: jednog arbuna, pica, a bilo je tu i pauka, kneza, pirki i šparića.

More je tu čisto i ima ribe – zadubljen u svoj štap zaključuje šturo naš sugovornik. Uvažavajući koncentraciju i strpljivost natjecatelja, napuštam Tonija, oprezno se udaljavajući s neobično mirnog poprišta sportskih okršaja jedanaestoričića.

A samo nekoliko stotina metara na drugoj strani zaljeva, priprema se najatraktivnija veslačka regata ovogodišnjih „otvorenih vrata“ s barkama modela „Učka“ i već prepoznatljivim rezvizitima: parom peraja, dvjema metlama i jednom tavom (curom).

Za razliku od prošlogodišnjeg prvog po redu Valmazzingha Cupa, ovogodišnje je natjecanje

obogaćeno jednom ženskom ekipom, koja, osim što vizualno uljepšava sportska natjecanja, stvara nevjerojatnu pomutnju u redovima muških ekipa, koji odjednom, suprotno očekivanjima, gube želju za dokazivanjem i rivalstvom, rasplinjujući žar igre u međusobnom, neutraktivnom „zeganju“ i „navlačenju“.

Dream Team je pobjednik ovogodišnjeg veslačkom „maratona“.

Mi smo sve različite generacije. Nas četiri ženske i Siniša zvani Čiko. On radi u Holcimu – predstavljaju nam se simpatične članice prвoplasiranog "Dream Team-a".

U veslanju smo bili sveukupno četvrti, a u potezanju konopa prvi – nabraja nam rezultate kapetan ekipe "Calimero" ujedno i glavni organizator ovo-godišnjih sportskih susreta Robert Cavenago.

Bira i marella napravile su svoje, u tome je tajna našega uspjeha na konopima – smije se Robert.

Ove godine, priznajem, nije bilo pravog natjecateljskog duha, ali morali smo popustiti pred prвom

ženskom ekipom. Druženje i "kompanija", to je ove godine prevagnulo, a poslije malonogometnog turnira imamo još i malu fešticu, pa se moramo šparati za nove izazove – objašnjava kapetan ekipe "Calimera" Robert.

Ovogodišnje sportske susrete upriličile su ekipe sastavljene prvenstveno od učesnika iz Koromačna i okolnih sela: "Calimero", "Majstori" (juniori NK Rudara), "Favorit", "Buručaga", "Pinky", "Dream Team" i "Bazzara".

Ekipa "Političara" iz Raše, iako najavljuvana u svim sportskim susretima, usredotočila se na kraju samo na "iće i piće" zaboravivši na sportska natjecanja.

I ove godine nagrade za prвoplasirane ekipe umjetnički su rad učenice osmog razreda iz Koromačna Eni Jukopila.

To zapravo nije plastelin, to je "tas masa", nešto slično glinamolu. Suši se na zraku, i poslije se ofarba – pažljivo podiže svoje rade: zlatnu ribicu i pojaz za spasavanje, nadarena autorica Eni.

Inače volim slikati na platnu sa uljanim bojama mrtvu prirodu, raditi nakit i oblikovati razne figurice od "tas mase". Sad, nakon osnovne škole, namjeravam u Puli upisati školu Primjenjenih umjetnosti i dizajna – otkriva nam svoje najnovije planove Eni.

Vraćamo se ponovo na sportska natjecanja koja se privode kraju. Poguban utjecaj ženskog "Dream Team-a" na atraktivnost igre, kako malonogometni turnir odmiče, sve je zanemariviji i slabiji. Nogometne ekipe igraju žustriji i brži nogomet, a lopta često završava preko žice na tvorničkom parkiralištu ili u moru. To su ujedno i posljednje vinjete ovogodišnjeg Holcimovog Dana otvorenih vrata, gdje crveni u licu nogometni pretražuju parkiralište u potrazi za loptom, a duboko iza horizonta, ljeskajući se na moru, sporo zalazi sunce.

Rezultati ribičkog turnira:

1. Toni Višković 1220 bodova
2. Kristijan Kujraković 1065
3. Lari Višković 920 (najveća riba – arbun od 260 grama)
4. Loran Milevoj 645
5. Nigel Milevoj 605
6. Deni Modrušan 590
7. Karlo Jugovac 320
8. Marko Čuljak 280
9. Dilan Miletta 145
10. Luka Jukopila 125
11. Petar Marković 40

Pobjednici Valmazzinghi Cupa:

1. Majstori
2. Pinky
3. Calimero

Rezultati u veslanju:

1. Dream Team
2. Majstori
3. Pinky
4. Calimero
5. Favorit
6. Bazzara
7. Buručaga

Rezultati u potezanju konopa:

1. Calimero
2. Bazzara
3. Pinky
4. Dream Team
5. Favorit
6. Buručaga
7. Majstori

Rezultati nogometnog turnira:

1. Buručaga
2. Pinky
3. Calimero
4. Bazzara
5. Favorit
6. Majstori
7. Dream team

Od "rubide" do njegovanog vrta

Vrijedne ruke u Koromačnu

Treba stvarno puno truda, a naročito zalijevanja da bi se ovako nešto održalo u blizini mora.

Nije lako imati uređeni vrt pedeset do sto metara od mora gdje je zemljište kamenito i slano, a sunce ljeti nesmiljeno. Za obitelji Vitasović i Miličević to je, čini se, bio pravi izazov na koji su uspješno odgovorili. Jasna i Klaudio Vitasović su hortikulturalno uredili okućnicu stana u koji su se doselili prije šest godina. Radi se o tridesetak četvornih metara oplemenjinih živicom od ružmarina, ljiljanima, kaktusima, pampa travom i nizom cvjetnica.

– Kad smo se doselili ovo je sve bilo zapušteno. Treba stvarno puno truda, a naročito zalijevanja da bi se ovako nešto održalo u blizini mora, kaže Jasna Vitasović koja je vrt kako zamislila tako i provela u djelu.

– Kamo god odemo prva joj je stvar kupovanje cvjeća. Čak je i posebnu pilu za oblikovanje živice nabavila. Ja poludim! – šali se suprug Klaudio.

Dok Vitasovići razmišljaju o tome da raskrče makiju i vrt prošire na zemljište iza zgrade, Drago Miličević je to već učinio uredivši vrt na površini od dvjestotinjak "kvadrata". No, ovo je djelo s ulaznom voltom i stazicom koja kroz njega vodi staro je tek dvije godine tako da će trebati pričekati koju godinu da prava raskoš ambienta dođe do izražaja.

– Ovdje imamo ruže, lavandu, pampa travu, agave, krizanteme, i voćke. U sredini vrta je kamenjem nacrtana Istra usred koje je kažun, pokazala nam je njegova supruga Zlata. Naime, Drago je bio noćna smjena u cementari, pa je u vrijeme našeg posjeta spavao.

Možda primjer ovih dviju obitelji ponuka i ostale stanovnike Koromačna na zanimanje za hortikulturu, pa jednog dana postane moguća akcija "Biramo najljepšu okućnicu i vrt" ili slično.

Školski praznici u Koromačnu

Škola sa tri učenika

Kada je prije tri godine školu u Koromačnom, pohađalo dvanaest učenika malo je tko mogao pretpostaviti da će se taj područni odjel OŠ Ivana Batelića iz Raše, u školskoj godini 2006./2007. svesti na samo tri učenika.

Na izletu brodom do Cresa koji je iste godine za učenike OŠ Koromačno organizirao Holcim, učiteljica Alma Poljak izjavila je tada za naš list:

- Neka djeca koja gravitiraju našem području, odnosno žive na pola puta između Labina i Koromačnog, idu u školu u Labin. Učenici iz Trgeta i Brsguda trebali bi pohađati školu u Koromačnom. Uostalom ta mjesta kao i Koromačno pripadaju administrativno Općini Raša. To je jedino pravo rješenje za opstanak naše škole.

Nažalost, želje učiteljice Alme, nisu se ispunile. U predstojećoj školskoj godini ovaj super mali područni odjel upisati će samo troje učenika iz Koromačnog: četvrti razred Arlinda Hasani, drugi razred Luka Jukopila i prvi razred Katarina Plazibat.

U debeloj hladovini, pored bogato uređenih štandova prekrivenih neobičnim suvenirima – plavim dupinima, izronjenim ili iščeprkanim školjkama iz pijeska, narukvicama od plastelina i jednom “dobro očuvanom” baterijom za “Noki-ju”, razgovaramo u Koromačnom s učenicima Arlindom i Lukom.

– Prodajem privjeske, gumene naušnice, kao nešto plavo i onda je unutra delfin. To sve prodajem jeftino, a meni su najljepši ovi lančići – pokazuje nam izložene proizvode Arlinda.

Arlinda pjeva u zboru “Mini cantanti” u labinskom “Circolu”. To joj oduzima dosta slobodna vremena, tako da “biznis” sa suvenirima malo “šepa”, ali ipak se nešto uspije zaradi, priznajem nam Arlinda.

“Dimi come poso fare” najdraža joj je pjesma.

Arlindina velika prijateljica Nika iz Rijeke svako ljetno dolazi s nonom i nonetom provesti školske praznike u Kromačnu. Nikin najveći ljubimac je mala bijela pudlica koja pravi društvo neobičnoj trojci.

– Prodajem “YU-GI-OH” karte. Ali samo one koje su malo slabije. Školjke mi je dao jedan dečko, punu kašetu. Jedna školjka je jednu kunu – otkriva tajne biznisa Luka. Kasnije nam priznaje da biti jedini muškarac u školi sa dvije djevojčice i nije tako loše.

– Jedino je glupo – dodaje Luka – jer sam sam u drugom razredu, pa nemam od koga prepisivati.

A desetak metara niže, na osunčanoj, šljunkastoj plaži, poput male princeze brčka se u moru Katarina.

– Ne znam još plivati, ali ću naučiti – smješi se Katarina ne ispuštajući iz ruku mini dasku za surfanje. Ovo su joj posljednji bezbrižni dani prije odlaska u školu.

A kada bude velika cura, sigurno će se sa nostalgijom sjećati male škole u Koromačnom, i učiteljice koja joj je posvećivala neobično puno vremena u savladavanju preambicioznog školskog programa, ali i školske atmosfere koja nije bila natjecateljska, već timska poput one u bogatim, razvijenijim, europskim zemljama.

“Jedino je glupo jer sam sam u drugom razredu, pa nemam od koga prepisivati.”

Prijepodnevna siesta u Koromačnu

Svakodnevna okupljašta mještana Koromačna

“Nema više gužvi kao što je bilo nekada, kada se je dugo čekalo na utovar cementa.”

Ljeto je donijelo sparne dane, ugrijalo more i privuklo prve turiste na istočnu obalu poluotoka. U Koromačnu sunce već u devet sati primorava mještane da “spas” potraže u hladu. Za penzionere to je vrijeme kupovine osnovnih prehrambenih artikala i uobičajenog čakanja ispod “tende” male trgovine “Dobro” u središtu mjesta. U maloj je trgovini boca piva, jedne od važnijih namirnica u ovim sparnim, ljetnim mjesecima, upola jeftinija nego u okolnim ugostiteljskim objektima.

— Ovo je penzionersko sastajalište. Mi penzioneri imamo male penzije i onda se moramo nekako snalaziti — objašnjava veliku gužvu oko trgovine “Dobro” gospodin Milan.

— Pivo je gore kod Ubaša 11 kuna, u Pečenjari 10 kuna, u Pinkiju 12 kuna, a ovdje maloprodajna je cijena 5kuna i 70 lipa — slavodobitno zaključuje gospodin Milan.

Uz penzionere, mahom bivše radnike cementare, u debelom hladu tende nailazimo i na dvojicu Holcimovih radnika koji udubljeni u svoj posao, predano mljackaju velike sendviče.

— Sa 14 godina kad sam pošao u zanat, tata mi nije mogao stan platiti u Zagrebu, neg sam cug imal' iz Klanjca za Zagreb u 3:39 ujutro. Nisam imal' nofca za tramvaj već sam išao peške na prvo gradilište Torbarovo, opisuje težak život pripravnika gospodin Zvonko sad već najstariji radnik cementare.

— Nekada vode nije bilo u fabrici — produbljuje socijalnu temu Nikola, umirovljeni radnik cementare. — Ležajevi, sve se hladilo sa vodom iz mora. Na kraju smjene znalo se je desiti da radnici umivaju glave sa vinom umjesto sa vodom, toliko je malo bilo vode, a puno vina — vragolasto se smijući, ubacuje se u razgovor gospodin Milan.

Tvornica cementa najbolje se vidi s prostrane terase gestione Ubaš. Vrijeme je marenje i Holcimovi radnici, srču pijate maneštare ili žvaču porcije purećih šnicli. Gospodu Antunu i Milana, redovne mušterije ovog ugostiteljskog objekta, nervosa radnika nimalo ne zbumuje. Njima se nikamo ne žuri. U dobrom su rukama konobarice Davorke koja im ugađa, jednim okom uvijek prateći, treba li im štogod donijeti.

— Većinom dođem ovdje na pivo i prolistati novine — smiješi nam se gospodin Antun Keresteš, svježe umirovljeni radnik cementare.

— Dobar je hlad i dobar ambijent. Nekada se ovdje igralo dosta na karte, a sada slabo. Nema ni ko' igrat. Mladi nisu zainteresirani. Tradicija nekako hlapa. Srijedom su triptice pa zalutam ponekad i na marendu — priznaje gospodin Antun.

Isti vlasnik, ali posvema drugi ambijent je u kafiću Ubaš II kojega svi u Koromačnu nazivaju “Pečenjara”. “Pečenjara” je smještena pored same tvornice i popularno je mjesto u koje za većih gužvi, čekajući utovar cementa, navraćaju vozači kamiona.

Franjo u Pečenjari

— Ja godinama radim samo ujutro — kao da se pravda za iznimnu protekciju konobar Franjo, čije vješte ruke, priča se, rade najbolji hamburger u Koromačnu.

— Nema više gužvi kao što je bilo nekada, kada se je dugo čekalo na utovar cementa. Sada su gužve još samo ujutro u 6:30 prije početka rada tvornice. Tada ide puno kava, oko pedesetak, i treba biti spretan da se sve napravi — objašnjava složenost posla konobar Franjo.

Rozario Načinović zalednut u pletenu stolicu nezainteresirano prati televizijski program čekajući popodnevnu smjenu da krene na posao u tvornicu.

— Jedva čekam da idem na delo, mi vjerujete? — kazuje nam gospodin Rozario. — Delan u tučpolomu na bageru — smiješi se. — U mom bageru je

pogled na cementaru i gospodina Antuna

Ubaš i Davorka

Rozario čeka da se rashladi u svom bageru

ugrađena klima – otkriva karte Rozario – i jedva čekam da se malo rasfrškan u kabini.

U kafiću Pinky, smještenom u zgradu nekadašnjeg kina ugodno je kao u Rozarijevom bageru. Klima rashlađuje sveže ofarbane prostor, a konobarica Doris zrači mirnoćom kojom ne bi tako postojano zračila da su radni uvjeti nešto drukčiji, odnosno toplij.

Pinky i Doris

– Ovdje ipak dolaze najviše mladi. Gužve imamo tek poslije devet navečer. A petkom i subotom da ne govorimo. Petkom i subotom Pinky je otvoren do jedan sat poslije ponoći. Poslije Pinkya mladi odlaze u Ravni, preko Skitače. Tamo je neki bar otvoren do 4 ujutro.

U sklopu zgrade u kojoj je smješten Pinky, nalazi se i stolno teniski klub, a na katu iznad novootvorena sala za fitness.

Neminovnost koegzistencije Holcimove tvornice cementa Holcim i mjesa Koromačno lijepo se vidi na primjeru rada radničke menze "Zalogajnice Nives". Restoran se nalazi u krugu tvor-

Dora i Laura u tvorničkom restoranu

nice, a otvoren je za radnike tvornice, ali i za mještane i goste Koromačna koji su željni ukusne marenđe po 20 kuna, ili doista obilnog ručka po 30 kuna.

Dora i Laura već dvadeset godina rade u radničkoj menzi.

– Osim radnika tu jedu i vozači kamiona, radnici koji dođu brodom, neki bivši radnici cementare. Tu smo cijeli dan od sedam ujutro do osam i pol, devet navečer – objašnjava nam Dora.

I doista, ubrzo pristižu radnici naručujući ručak. Prošlo je vrijeme marenđe, zaključujemo.

Klimatizirani prostor od nedavna je uljepšan izložbom starih fotografija cementare iz tridesetih godina 20. stoljeća, ali i fotografija najstarijih živućih radnika cementare. Gost restorana, ako se upusti u proučavanje ove neobične foto izložbe osjeća se kao da je zalatao u klupske prostore nekog poznatog nogometnog kluba s bogatom poviješću ili kao da je nepažnjom ispašao iz čudnog vremenskog stroja u vrijeme u kojem se sve još uvijek radi ručno, a lica radnika, kao i cijeli krajobraz prekriva sitni sivi prah.

gospodin Zvonko i njegov mlađi kolega u regularno vrijeme marenđe

čudni šeširi na vješalici u menzi

Građani i raški vijećnici traže doradu

Studija o korištenju RDF goriva

Detaljnije bi trebalo biti obrađeno poglavlje o monitoringu disperzije štetnih tvari i njihovo taloženje u filtrima, toksičnost i način zbrinjavanja.

Dio 19. lipnja mještani Općine Raša mogli su se izjasniti o Studiji utjecaja na okoliš ciljanog sadržaja koju je na temu korištenja goriva dobivenog iz industrijskog i komunalnog otpada (engl.: Refuse derived fuel – RDF), po narudžbi Holcima, izradila zagrebačka tvrtka APO d.o.o.. Studija je na javnom uvidu bila od 5. lipnja, a građani su svoja mišljenja, prijedloge i primjedbe, koji će se uzeti u obzir pri (ne)usvajaju tog dokumenta, mogli iznijeti i pribilježiti u vijećnici Općine Raša i prostorijama bivše mjesne zajednice u Koromačnu.

Korištenje RDF goriva, koje se dobiva iz industrijskog i komunalnog otpada, a planira se koristiti u peći za proizvodnju klinkera u Holcimovoj tvornici cementa u Koromačnu, našla se na dnevnom redu sjednice raškoga Općinskoga vijeća. Raški vijećnici tom su prilikom, uz podršku članova Poglavarstva, samog načelnika Pina Knapića, kao i njegova koaličijskog kolege Vedrana Grubišića, izrazili nezadovoljstvo Studijom. Procjenjuju nedovoljno dobrom prezentaciju sistema spaljivanja RDF-a i pripremnih radova za taj proces, a kažu, izvor RDF-a nije ni definiran. Oписан je način transporta, predviđene su i potencijalne štete, ali ne i mjere sanacije ceste i okoliša. Tako stoji u Zaključku o davanju mišljenja, prijedloga i primjedbi na spomenutu studiju, koji je donijet jednoglasno. Vijeće je procijenilo da bi investitor, Holcim, morao o vlastitom trošku na županijsku cestu Labin-Stanišovi-Koromačno postaviti brojač prometa, čiji bi rad nadgledala Županijska uprava za ceste Istarske županije, u skladu s Pravilnikom o prekomernoj uporabi javnih cesta

(NN 40/00). Studija bi, navodi se u nastavku Zaključka, trebala imati nalaz sudskog vještaka o količini teških i poluteških vozila za koje je projektirana spomenuta županijska cesta. Ipak, od broja i težine transportnih vozila vijećnike više zabrinjava nemogućnost kontroliranja sadržaja reteta koji bi ti kamioni prevozili. Detaljnije bi trebalo biti obrađeno, rečeno je, poglavljje o monitoringu disperzije štetnih tvari i njihovo taloženje u filtrima, toksičnost i način zbrinjavanja. Korištenje RDF goriva dodatno bi, složili su se raški vijećnici, ugrozilo okoliš Općine Raša i Labinštine, koji je već izložen štetnim utjecajima ITV-a i HEP-ovih termoelektrana u Plominu. Opravданa je, smatraju vijećnici, i sumnja u pravovremeno poduzimanje i provođenje mjere zaštite okoliša koje Studija predviđa. "Ovo nije naše "ne", već je izraz nepovjerenja", napomenuo je Knapić, te se složio s prijedlogom vijećnika Elera Dobrića da

Javna rasprava je institucija u hrvatskom zakonodavstvu kojom se osigurava ispunjenje zahtjeva Aarhuške konvencije o sudjelovanju javnosti pri donošenju odluka koje se tiču okoliša. Drago nam je da je odaziv na javnu raspravu o novoj vrsti zamjenskog goriva (RDF) bio velik.

Studiju o utjecaju na okoliš izradio je APO, ustanova ovlaštena od strane Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva za poslove koji se tiču zaštite okoliša. Tako, na primjer, na korektno i konkretno pitanje jednog građanina da li će

njemu biti osiguran čisti zrak koji mu je zajamčen Ustavom Republike Hrvatske odgovor je: Da, zahvaljujući planiranim aktivnostima, studija jasno ukazuje na mogućnosti smanjenja emisija u okoliš onečišćujućih tvari.

Nadalje, studija predviđa što će se događati primjenjujući gorivo iz otpada i kako postupiti da ne dođe do onečišćenja okoliša i ugroze združlja ljudi. A kakvoču zraka u blizini Holcimove tvornice cementa u Koromačnu jasno će pokazati rezultati mjenjenja automatske imisijeske postaje. Uređaj

je stigao u Koromačno u prosincu 2005. godine i nadamo se da će ona uskoro i probudit.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva će komentare na Studiju uzeti u obzir.

Zahvaljujemo svima koji su pročitali Studiju i dali konkretnе komentare kako bi ona mogla biti unaprijeđena.

Žarko Horvat
Holcim
direktor industrijske ekologije

reviziju studije izradi nezavisna ustanova iz EU-a. Nezadovoljstvo rezultatima Studije izrazili su i mještani Koromačna i okolice koji su se odazvali javnoj raspravi, održanoj u bivšoj kino dvorani u Koromačnu. Studija je, tvrde oni, tendenciozna i nedovoljno stručna. Pri donošenju konačne ocjene nadležna komisija uzet će u obzir pisane primjedbe podnijete u zadanom roku, a mišljenje raškoga Vijeća tom će peticionom povjerenstvu prenijeti Vedran Grubišić, jedan od članova toga tijela.

Dragi Holcimovi umirovljenici,

obavještavamo Vas i pozivamo da i ove godine putujete i zabavljate se sa nama na već tradicionalnom Holcimovom izletu umirovljenika!

Nakon Plitvičkih jezera, Beča, Venecije, Krapinskih toplica, Zadra i Šibenika i ove godine Vas očekuje jedna vrlo zanimljiva destinacija po Vašem izboru i puno zabave sa prijateljima koje ćete opet susresti.

Ubrzo do Vas stiže anketa s mogućim destinacijama i na Vama je da odaberete kamo biste voljeli otpustovati ove godine. Molimo Vas da popunjenu anketu za izlet dostavite gospodinu Lučanu Načinoviću ili da je pošaljete na našu adresu do 01.08.2006. godine.

**Holcim (Hrvatska) d.o.o.
Koromačno bb
52222 Koromačno
(za Sanju Radas)**

Put Skitače do dobre kapljice

Prva smotra vina istočne Istre

Predstavljeno je 39 bijelih te 24 uzorka crnih vina koja je donio 51 proizvođač.

Eler Dobrić, voditelj priredbe

Ovogodišnji 25. lipnja, nedjelja, a uz to i Dan državnosti, u našem će kraju ostati zapamćen kao dan kad je u organizaciji i pod pokroviteljstvom Općine Raša na Skitači održana Prva smotra vina istočne Istre.

– Količinom je nemoguće konkurirati zapadnoj Istri jer oni imaju zemlju, a mi imamo kamen, ali bitno je pokazati da postojimo i da smo voljni uložiti truda u poboljšanje kvalitete naših vina, kazao je Eler Dobrić, voditelj priredbe.

Predstavljeno je 39 bijelih te 24 uzorka crnih vina koja je donio 51 proizvođač. Osim vinara s uže Labinštine na Skitaču su došli proizvođači iz Barbana, Loborike, Sutivanca, Krnice, Mošćeničke drage, Pična, Sv. Katarine i Cerovla. U konkurenčiji bijelih vina zlatne medalje za kvalitetu dobile su malvazije Stanka Kancelara, Franka Komparića, "Demiana" te Josipa Siljana koji je uz to dobio zlatnu medalju za pinot. U konkurenčiji crnih zlato je pripalo Dorijanu Liculu za merlot te Branku Ružiću za cabernet sauvignon i rose. Bijela su se vina mogla kušati u "Aldovoj kući", a crna u "Cezarevoj kući". Prije otvaranja konoča, predavanje o kušanju vina održao je somelier

I televizija se interesirala za Suze Sv. Lucije

Najstarija posjetiteljica 95-godišnja Ana Višković iz Brguda sa obitelji

Tulio Demetlika, član županijskog Poglavarstva zadužen za održivi razvoj, guštao je u dobrom vinu

Sandi Paris koji je ujedno bio i predsjednik komisije za ocjenjivanje vina. U okviru smotre organiziran je i posjet "Suzama Sv. Lucije", znamenitoj "školnici" (udubini u kamenu) koja nikada ne presušuje.

Smotra je okupila petstotinjak posjetitelja među kojima je najstarija bila 95-godišnja Ana Višković iz Brguda. Ona je na feštu došla u pratnji sina Marija koji živi u SAD-u, kćeri Pine, praučice Katarine i zeta Zvonka, s kojima je posjetila i "Sv. Luciju".

Sponzori smotre uz Turističku zajednicu Općine Raša bili su i Planinarsko društvo "Skitaci", Elektra, Elektroistra, Holcim te obrti Santos, Merniņa, "Maal" Brovinje i Pribela.

Na smotri se i sviralo i pjevalo "po domaći"

Aktualnosti

RKUD "Rudar" iz Raše sudjelovalo je krajem svibnja na 17. smotri folklora u Velikoj kraj Požege pod nazivom "Čuvajmo običaje zavičaja". I ovoga puta Rašani domaćine nisu oduševili samo svirkom, plesom i nošnjama, nego i narodnim jelima – fritajom od šparugah, salatom od hobotnice, slanim sardonima i pidoćima na buzaru. Rašane je predstavilo 40-ak članova, koji su još izveli i "Labinski tanac" i svirali na mehu.

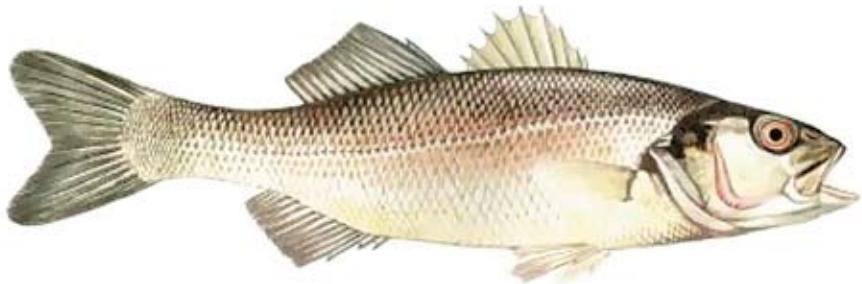
Koncem ožujka Općinsko je vijeće usvojilo temeljni finansijski dokument – proračun "težak" 14,8 milijuna kuna. Po pet milijuna kuna utrošit će se na komunalnu infrastrukturu s jedne te održavanje općinskih nekretnina i poslovanje s druge strane, dok će milijun rezervirati za izradu prostornih planova kao i školstvo i predškolski odgoj. Proračun je detaljno izložio načelnik Josip Knapić, rekavši da on jest ambiciozan, ali vjeruje u njegovo ostvarenje. Među problemima spomenuo je održavanje starih stambenih zgrada koje vlasnici nisu otkupili te nenaplaćena potraživanja od građana i tvrtki. Protiv proračuna glasao je samo Atilio Paliska (nezavisni), rekavši da ne može vjerovati indeksu od 160 posto u odnosu na prijašnji proračun, a neke primjedbe imali su i Sejfudin Muhalilović iz Vijeća bošnjačke manjine te Dušan Sinčić (HDZ).

Sredinom svibnja u dvorani RKUD-a isto društvo organiziralo je i tradicionalnu manifestaciju "Meh na srcu", susret svirača na autohtonim istarskim instrumentima na kojem je nastupilo dvadesetak njegovatelja domaće pjesme i svirke. Pred brojnom publikom sviralo se na mehu, dvojnicama, šurlama, mešnicama ili pak sopolici. Ovoga puta nastupali su i osnovnoškolci, a najmlađi među njima bio je David Juričić, kojemu je po odsviranoj balunu na mehu, raški načelnik Josip Knapić predao nogometnu loptu. Mlade snage zastupali su i Danijel Vitasović i njegov učitelj Drago Draguzet, svirajući na sviralama, sopolicama te organiku.

Jedna od većih ovogodišnjih investicija u Općini bit će nova trafostanica u Sv. Marini, koju će o svom trošku izgraditi labinska Elektroistra. Kroz programe redovnog održavanja Općina pomaže i obnovu crkvice u tom mjestu, a sredstva ulaže i poduzeće "Rabac", koje koristi obližnji autokamp. Ovogodišnja novina u održavanju obale tijekom sezone bit će stalno zaposleni komunalni redar.

Brancin

Brancin ili lubin (*Dicentrarchus labrax*) riba je koja još uвijek u sebi nosi veliku dozu mističnosti. Za brancina mnogi kažu da je najinteligentnija riba u moru, voli istraživati i pamti događaje iz proшlosti. No ono što ga najviše košta glave jest njegova hrabrost i neustrašivost jer prije svega malo je toga u njegovom prirodnom ambijentu što mu može nauditi. Treba naglasiti da je brancin veliki morski predator, najveći strah i trepet plitkih terena na kojima obitava. Iako nema pravila kod njegovog izbora terena čini se da više preferira pjeskovito, ljušturasto i travnato dno, te malo mutnije more.

Izduženog je oblika, velikih usta, boje olovno sive, na donjem dijelu tijela svjetlige. Na škržnom zaklopcu ima nekoliko jakih bodlji. Kao i orada, u svim dijelovima svijeta gdje je razvijen uzgoj ribe, uzgaja se i brancin.

Kako su mu zbog mogućnosti umjetnog uzgoja cijene pale, danas se brancini mogu naći na svakom stolu. Dok se cijene "divljeg" brancina kreću i preko 120 kn za kilogram uzgojeni se mogu dobiti već za 50 kn za kilogram. Zato Vam i nudimo recept "Zapečeni brancini" koji će vam se sigurno dopasti. Nadamo se da ćete i Vi pokušati pripremiti ovo ukusno jelo, koje je upravo prikladno ovim ljetnim vrućinama. Uz brancina, umjesto čistog vina, preporučamo Vam ipak laganu bevandicu.

Zapečeni brancini

Ribama očistite ljske, izvadite iznutrice i operite. Utrobu i škrge dobro natrljajte solju i paprom. Svaku ribu stavite na aluminijsku foliju odgovarajuće dimenzije. Ribe pospitate začinskim biljem i tanko narezanim kriškama naranče i limuna te ih dobro poškropite bijelim vinom.

Pripremu završite prelivši ribu maslinovim uljem, zatvorite foliju, dobro pričvrstivši rubove i pecite 15 minuta u pećnici zagrijanoj na 200°C. Zavežljaje otvorite na stolu. Izbor priloga prepustamo Vama, no mislimo da bi uz ovako pripremljenu ribu najbolje pristajalo kuhanje povrće – špinat ili blitva.

U slast!

